

Zaak C-208/20**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

14 mei 2020

Verwijzende rechter:

Sofiyiski rayonen sad (rechter in eerste aanleg Sofia, Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

14 mei 2020

Verzoekende partijen:

„Toplofikatsia Sofia” EAD

„Chez Elektro Balgaria” AD

„Agentsia za kontrol na prosrocheni zadalzhenia” EOOD

Voorwerp van het hoofdgeding

Drie civielrechtelijke zaken waarin de respectieve tegenpartijen nog steeds niet de hoedanigheid van procespartij hebben kunnen verwerven, aangezien het onmogelijk is om gerechtelijke stukken persoonlijk aan de adressaten ervan te betekenen, met dien verstande dat burens of verwanten erop hebben gewezen dat voornoemde adressaten in andere lidstaten van de Europese Unie verblijven.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267 VWEU over de uitlegging van artikel 20, lid 2, onder a), VWEU, artikel 1, lid 1, onder a), van verordening (EG) nr. 1206/2001 en artikel 5, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012.

Prejudiciële vragen

- 1 Moeten artikel 20, lid 2, onder a), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, gelezen in samenhang met artikel 47, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, het non-discriminatiebeginsel, het beginsel van gelijkwaardigheid van procesregels in nationale gerechtelijke procedures en artikel 1, lid 1, onder a), van verordening (EG) nr. 1206/2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken, aldus worden uitgelegd dat indien het nationale recht van de aangezochte rechter bepaalt dat deze rechter ambtshalve informatie moet inwinnen over het adres van verwerende partijen op het eigen grondgebied, en wordt vastgesteld dat een verwerende partij op het grondgebied van een andere lidstaat van de Europese Unie verblijft, de aangezochte nationale rechter verplicht is om informatie over het adres van deze verwerende partij in te winnen bij de bevoegde autoriteit van de desbetreffende lidstaat?
- 2 Moet artikel 5, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, gelezen in samenhang met het beginsel dat de nationale rechter procedurele rechten moet waarborgen met het oog op de doeltreffende bescherming van de rechten die uit het Unierecht voortvloeien, aldus worden uitgelegd dat de nationale rechter bij het vaststellen van de gewone verblijfplaats van een schuldenaar, hetgeen volgens nationaal recht verplicht is bij het voeren van een eenzijdige formele procedure zonder bewijsverkrijging, zoals bijvoorbeeld een aanmaningsprocedure, verplicht is om elk gegrond vermoeden dat de schuldenaar zijn gewone verblijfplaats in een andere lidstaat van de Europese Unie heeft, te interpreteren als een gebrekkige rechtsgrondslag voor het afgeven van een betalingsbevel dan wel voor het verkrijgen van gezag van gewijsde van een betalingsbevel?
- 3 Moet artikel 5, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, gelezen in samenhang met het beginsel dat de nationale rechter procedurele rechten moet waarborgen met het oog op de doeltreffende bescherming van de rechten die uit het Unierecht voortvloeien, aldus worden uitgelegd dat een nationale rechter die na afgifte van een betalingsbevel tegen een schuldenaar heeft vastgesteld dat voornoemde schuldenaar waarschijnlijk geen gewone verblijfplaats in het forumland heeft en dat zulks zich volgens nationaal recht verzet tegen het afgeven van een betalingsbevel tegen voornoemde schuldenaar, verplicht is om het afgegeven betalingsbevel ambtshalve in te trekken, zelfs bij gebreke van een uitdrukkelijk daartoe strekkende wettelijke bepaling?
- 4 Indien de derde vraag ontkennend wordt beantwoord, moeten de daarin vermelde bepalingen dan aldus worden uitgelegd dat de nationale rechter verplicht is om het afgegeven betalingsbevel in te trekken wanneer hij door middel van eigen

navorsingen met zekerheid heeft vastgesteld dat de schuldenaar geen gewone verblijfplaats heeft in de lidstaat van de aangezochte rechter?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht en rechtspraak van het Hof

Artikel 18 en artikel 20, lid 2, onder a), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie

Artikel 47, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

Artikel 60, lid 1, van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Artikel 1, lid 1, onder a), van verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken

Artikel 1, leden 1 en 2, van verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken (de betekening en de kennisgeving van stukken), en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad

Artikel 5, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Arrest van het Hof van 16 december 1976, Rewe-Zentralfinanz, 33-76, EU:C:1976:188

Arrest van het Hof van 19 december 2012, Alder, C-325/11, EU:C:2012:824

Arrest van het Hof van 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603

Beschikking van het Hof van 28 april 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Artikel 68, onder a), van de Zakon za zadalzhniata i dogovorite (Bulgaarse wet inzake verbintenissen en overeenkomsten)

- 5 Artikelen 38, 40 en 41, artikel 42, lid 1, artikel 43, artikel 44, lid 1, artikel 45, artikel 46, leden 1 en 2, artikel 47, leden 1, 2, 3, 5, 6, en 7, artikelen 48, 53 en 246,

artikel 282, lid 2, artikel 410, lid 1, punt 1, en lid 2, artikel 411, artikel 413, lid 1, artikelen 414 tot en met 416, 419 en 423 van de Grazhanski protsesualen kodeks (Bulgaars wetboek burgerlijke rechtsvordering)

- 6 Artikel 4, lid 1, en artikel 48 van de Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo (Bulgaars wetboek internationaal privaatrecht)
- 7 Artikel 90, lid 1, artikelen 93 en 94, artikel 96, lid 1, van de Zakon za grazhdanskata registratsia (Bulgarese wet inzake de registratie van burgers)

Korte uiteenzetting van de feiten en van de procedure

- 8 Bij de verwijzende rechter zijn drie civielrechtelijke zaken aangebracht waarin de respectieve tegenpartijen nog steeds niet de hoedanigheid van procespartij hebben kunnen verwerven, aangezien het onmogelijk is om gerechtelijke stukken persoonlijk aan de betrokken gedaagde partijen te betekenen.
- 9 In de eerste (schadevorderings)procedure vordert verzoekster „Toplofikatsia Sofia” EAD jegens gedaagde DP, een natuurlijk persoon, consument en Bulgaars onderdaan, vaststelling van een vordering wegens geleverde warmte-energie aan een onroerend goed in Sofia, alsook wegens daaraan verbonden diensten en wettelijke rente.
- 10 De procedure is ingesteld nadat schuldenares DP in het kader van een aanmaningsprocedure niet op haar officiële adressen werd aangetroffen. De rechter heeft daarop bevolen om een bericht aan de voordeur te bevestigen, maar de stukken konden andermaal niet worden betekend. Bijgevolg heeft de rechter geoordeeld dat een vordering mag worden ingesteld tot vaststelling van de in het betalingsbevel vermelde vorderingen.
- 11 Een afschrift van het verzoekschrift kon niet worden betekend aan DP, aangezien gedaagde niet werd aangetroffen op het daarin vermelde adres. De rechter heeft ambtshalve inlichtingen over het adres ingewonnen bij het bevolkingsregister en het werkgeversregister die door de overheid worden bijgehouden. Daaruit is gebleken dat het vaste en huidige woonadres van DP wel degelijk overeenstemt met het in het verzoekschrift vermelde adres, maar dat DP sinds januari 2013 niet langer officieel in Bulgarije werkt. De rechter heeft daarop bevolen om DP te dagvaarden door een exploit op [de voordeur van] haar wettelijke woonplaats achter te laten. In oktober 2019 heeft een gerechtsdeurwaarder zich naar dit adres begeven om het exploit te betekenen en daarbij van een buurman vernomen dat DP sinds zeven jaar in Frankrijk verblijft.
- 12 In de tweede aanmaningsprocedure vordert verzoekster „Chez Elektro Balaria” AD, een gemeentelijk nutsbedrijf, afgifte van een betalingsbevel jegens EQ, een natuurlijk persoon en consument, wegens niet-betaling van geleverde elektriciteit aan een onroerend goed in Sofia.

- 13 De rechter heeft een betalingsbevel afgegeven en bevolen het aan schuldenaar EQ te betekenen, teneinde hem de gelegenheid te bieden om al dan niet bezwaar aan te tekenen. De gerechtsdeurwaarder heeft zich begeven naar het door verzoekster vermelde adres dat overeenstemde met het vaste en huidige woonadres van de schuldenaar in het bevolkingsregister. De gerechtsdeurwaarder heeft daar niemand aangetroffen en een bericht aan de voordeur bevestigd. Van een buurman heeft hij vernomen dat de schuldenaar sinds een jaar in Duitsland verblijft. Uit de door de rechter ambtshalve ingewonnen informatie is gebleken dat de schuldenaar sinds januari 2020 niet in Bulgarije is verzekerd.
- 14 In de derde aanmaningsprocedure vordert „Agentsia za kontrol na prosrocheni zadalzhenia” EOOD, een incassobureau, afgifte van een betalingsbevel jegens FR, een natuurlijk persoon en consument, wegens niet-terugbetaling van een krediet aan een financiële instelling met zetel in Sofia.
- 15 De rechter heeft een betalingsbevel afgegeven en gelast het aan schuldenaar FR te betekenen, teneinde hem de gelegenheid te bieden om al dan niet bezwaar aan te tekenen. De gerechtsdeurwaarder heeft zich tot tweemaal toe naar het door verzoekster vermelde adres begeven dat overeenstemde met het vaste en huidige woonadres van de schuldenaar in het bevolkingsregister. Hij heeft vastgesteld dat de moeder van de schuldenaar op dat adres verblijft. Zij heeft geweigerd om het gerechtelijke stuk in naam van haar zoon in ontvangst te nemen. Zij heeft verklaard dat laatstgenoemde sinds drie jaar in Duitsland verblijft op een adres dat haar onbekend is. Zij heeft twee Bulgaarse mobiele nummers opgegeven waarop de schuldenaar te bereiken zou zijn, maar op die nummers kon niemand worden bereikt.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 16 De verwijzende rechter betwijfelt of de regels inzake de betekening van stukken waarin de nationale wetgeving inzake burgerlijke rechtsvordering voorziet, verenigbaar zijn met de Unierechtelijke vereisten in het geval van adressaten van gerechtelijke stukken die in een andere lidstaat verblijven. Met name moet worden vastgesteld of het beginsel van gelijkwaardigheid van procesregels, zoals ontwikkeld in de rechtspraak van het Hof, ook vereist dat het adres van personen in het buitenland wordt opgespoord, zoals dat in Bulgarije gebeurt bij personen met een officieel adres in het bevolkingsregister.
- 17 In het geval van aanmaningsprocedures – die formeel worden afgehandeld en waarbij de betalingsaanspraken van verzoekende partijen niet moeten voldoen aan de bewijsstandaard van gerechtelijke procedures – wordt de bevoegde rechter naar nationaal recht immers bepaald aan de hand van de gewone verblijfplaats van de schuldenaar. Bijgevolg is de wijze waarop gerechtelijke stukken in een dergelijke procedure worden betekend, ook relevant voor de internationale bevoegdheid van de rechter.

- 18 Het verzoek om een prejudiciële beslissing draait om de toepassing van het beginsel van de procedurele autonomie van de lidstaten en de beperkingen die daaraan zijn gesteld op grond van de rechtspraak van het Hof. Volgens het arrest van het Hof van 16 december 1976 in de zaak Rewe-Zentralfinanz (33-76) mogen de procesregels die de lidstaten hanteren voor rechtsvorderingen met het oog op de bescherming van de rechten die aan het Unierecht worden ontleend, niet ongunstiger zijn dan die voor soortgelijke nationale vorderingen.
- 19 Artikel 18 VWEU, dat elke discriminatie op grond van nationaliteit verbiedt, kan eveneens in verband worden gebracht met de vraag of het buitenlandse adres van adressaten van gerechtelijke stukken moet worden opgespoord. Ook relevant is artikel 20, lid 2, onder a), VWEU dat voorziet in het recht zich vrij op het grondgebied van de lidstaten te verplaatsen en er vrij te verblijven. Tot slot vindt ook verordening (EG) nr. 1206/2001 toepassing, aangezien de burgerlijke rechter in casu wenst te vernemen of hij het buitenlandse adres van partijen moet opsporen.
- 20 De bepaling van artikel 5, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 zien op de bevoegdheid van de nationale rechter tot het afgeven van betalingsbevelen tegen personen van wie de gewone verblijfplaats buiten het grondgebied van de forumstaat is gelegen. Volgens deze bepaling is het verboden om personen die op het grondgebied van een lidstaat woonplaats hebben, voor de rechter van een andere lidstaat op te roepen indien niet is voldaan aan de voorwaarden van de artikelen 7 tot en met 26 van deze verordening. Overeenkomstig artikel 62, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 wordt het begrip „woonplaats” beheerst door het interne recht van de aangezochte rechter.
- 21 Volgens de uitlegging die het Hof heeft gegeven in het arrest Alder (C-325/11, EU:C:2012:824) staat artikel 1, lid 1, van verordening (EG) nr. 1393/2007 in de weg aan een wettelijke regeling van een lidstaat die een burger van de Unie ertoe verplicht een vertegenwoordiger aan te wijzen die gemachtigd is te betekenen stukken in ontvangst te nemen en woonplaats heeft in de lidstaat waar de gerechtelijke procedure plaatsvindt. Volgens artikel 1, lid 2, ervan is deze verordening niet van toepassing indien het adres van degene voor wie het stuk is bestemd, onbekend is.

Verband met het Unierecht en noodzaak van een uitlegging

- 22 Allereerst moet worden vastgesteld dat het hier grensoverschrijdende civielrechtelijke zaken betreft, aangezien telkens één der partijen kennelijk in het buitenland verblijft. Gelet op het voorwerp van het geschil – betalingsverplichtingen voor in Bulgarije geleverde goederen en verrichte diensten – moeten de Bulgaarse rechters volgens de algemene regels van verordening (EU) nr. 1215/2012 als bevoegd worden beschouwd, ongeacht of de gedaagden woonplaats in Bulgarije hebben.

- 23 In de eerste procedure moet de rechter – op grond van de hierboven geschetste feiten en met het oog op het betekenen van gerechtelijke stukken aan de adressaat ervan – bij het beoordelen van de ingestelde vordering van verzoekster vernemen of zij ervan op de hoogte was dat de schuldenares op een ander dan het haar bekende adres is ingeschreven. Hoogstwaarschijnlijk zal verzoekster aangeven dat dit andere adres haar niet bekend was, waarbij in aanmerking moet worden genomen dat ook in het verzoekschrift alleen het officiële adres van de schuldenares was vermeld. In dergelijke omstandigheden moet de rechter een bericht publiceren in de „Darzhaven vestnik” (Bulgaars publicatieblad) en, indien de schuldenares zich niet meldt (wat eveneens waarschijnlijk is, aangezien zij zich niet in Bulgarije bevindt en bijgevolg niet over de mogelijkheid beschikt om het Bulgaarse publicatieblad in gedrukte vorm te lezen), een gemachtigd vertegenwoordiger aanwijzen.
- 24 Hierdoor zou de schuldenares de mogelijkheid worden ontnomen om aan de procedure deel te nemen, gezien het feit dat zij in het buitenland – in een andere lidstaat – verblijft. Mocht dat niet zo zijn en verblijft de schuldenares op een ander adres in Bulgarije, dan kan de rechter verdere navorsingen doen bij het bevolkingsregister of via de werkgever. Het nationale recht voorziet niet in de mogelijkheid om een huidig adres in het buitenland op te geven, en bijgevolg kan de schuldenares in casu haar buitenlandse adres niet meedelen.
- 25 Het nationale recht creëert bijgevolg een ongelijk speelveld voor personen die tijdelijk op een ander adres in Bulgarije wonen en zij die op een buitenlands adres verblijven. Tegelijk moeten Bulgaarse staatsburgers tegen wie een gerechtelijke procedure is ingesteld, steeds op hun officiële adres in Bulgarije aan te treffen zijn. Op die manier worden personen die gebruik hebben gemaakt van hun recht op vrij verkeer overeenkomstig artikel 20, lid 2, onder a), VWEU ongelijk behandeld ten aanzien van hun recht op een eerlijke en openbare behandeling van hun zaak, als neergelegd in artikel 47, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- 26 De vraag rijst of deze ongelijke behandeling gerechtvaardigd is in het licht van de criteria die het Hof (weliswaar in een andere context) heeft ontwikkeld in zijn beschikking in de zaak *Alta Realitat* (C-384/14, EU:C:2016:316, punt 58), volgens welke in grensoverschrijdende zaken de doelmatige en snelle betekening of kennisgeving moet worden afgewogen tegen de doeltreffende bescherming van de rechten van verdediging van de ontvanger [een beginsel dat ook is ontwikkeld in punt 43 van het arrest in de zaak *Alpha Bank Cyprus* (C-519/13, EU:C:2015:603)]. Indien het dagvaarden van een burger van wie het officiële adres in het buitenland niet bekend is en die ook niet over de mogelijkheid beschikt om dat adres op te geven, in strijd is met het Unierecht, dan moet ook de vraag worden beantwoord of de nationale rechter in dat geval informatie over het geregistreerde adres van de gedaagde mag inwinnen bij het bevolkingsregister van het land waar hij zich momenteel bevindt – in dit geval de Franse Republiek. Daartoe staat de rechter een ander instrument van Unierecht ter beschikking, met name de mogelijkheid die verordening (EG) nr. 1206/2001 biedt om rechters van

andere lidstaten te verzoeken handelingen te verrichten tot het verkrijgen van bewijs. Deze mogelijkheid blijft evenwel uitsluitend beperkt tot omstandigheden waarin het Unierecht de nationale rechter – gelet op de bestaande maatregelen van nationaal recht – verplicht om ook de adressen van partijen in andere lidstaten vast te stellen.

- 27 In beide aanmaningsprocedures, waarin reeds definitieve rechtshandelingen zijn verricht – in het kader van deze formele procedures zijn immers betalingsbevelen afgegeven, al moet evenwel nog worden beoordeeld of deze handelingen gezag van gewijsde kunnen krijgen –, is het volgens de verwijzende rechter mogelijk dat de betrokken handelingen zijn verricht zonder de daarvoor vereiste internationale bevoegdheid.
- 28 Volgens artikel 5, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2015 kunnen personen die op het grondgebied van een lidstaat woonplaats hebben, alleen voor de rechter van een andere lidstaat worden opgeroepen indien aan de voorwaarden van deze verordening is voldaan. Het begrip „woonplaats” wordt beheerst door het nationale recht van elke lidstaat.
- 29 De Bulgaarse wetgeving bevat geen uitdrukkelijke definitie van dan wel verwijzing naar het rechtsbegrip dat volgens nationaal recht over het algemeen als „woonplaats” moet worden begrepen. Volgens de rechtspraak van de Varhoven kasatsionen sad (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Bulgarije; hierna: „VKS”) kan het daarbij niet gaan om het permanente woonadres, aangezien dit adres zich alleen op het grondgebied van Bulgarije kan bevinden.
- 30 Bijgevolg wordt het begrip „woonplaats” naar Bulgaars recht bepaald aan de hand van twee criteria: het huidige officiële adres of de gewone verblijfplaats. In het geval van aanmaningsprocedures heeft de Bulgaarse wetgever echter een strikt verbod vastgesteld op het afgeven van betalingsbevelen tegen personen van wie de gewone verblijfplaats zich op het grondgebied van een andere [lid]staat bevindt.
- 31 Bij uitleggingsarrest nr. 4/2013 heeft de VKS de nationale rechters daarentegen opgedragen om deze regel restrictief te hanteren, aangezien bij aanmaningsprocedures geen bewijsverkrijging plaatsvindt en ervan wordt uitgegaan dat de nationale rechter tijdens de procedure niet kan nagaan of aan de wettelijke voorwaarde – dat wil zeggen dat de schuldenaar zijn gewone verblijfplaats in Bulgarije heeft – is voldaan. Derhalve is de rechter verplicht om een betalingsbevel af te geven, en indien daartegen geen bezwaar wordt aangetekend (waarvoor geen motivering wordt verlangd) en het betalingsbevel wordt betekend op het officiële adres van de adressaat, krijgt het betalingsbevel gezag van gewijsde. Op grond van het definitieve betalingsbevel kan een tenuitvoerleggingsprocedure worden ingesteld ten aanzien van vermogensbestanddelen van de schuldenaar, ook wanneer deze zijn gewone verblijfplaats buiten Bulgarije heeft.

- 32 Tegelijk gaat de rechter, op grond van het eerder aangehaalde uitleggingsarrest, niet na of het huidige geregistreerde adres in een andere lidstaat al dan niet moet worden beschouwd als de gewone verblijfplaats van de adressaat.
- 33 Hoewel schuldenaars met gewone verblijfplaats in een andere lidstaat bescherming tegen betalingsbevelen genieten op grond van de nationale rechtspraak volgens welke zij beroep bij de appelrechter kunnen instellen, is deze bescherming niet doeltreffend. Het is immers zo dat het ingestelde beroep bij de appelrechter geen opschortende werking heeft voor een reeds ingestelde tenuitvoerleggingsprocedure. Die opschortende werking kan de schuldenaar alleen verkrijgen na betaling van een borgsom.
- 34 Bij de verwijzende rechter zijn ernstige vermoedens gerezen dat deze uitlegging de nuttige werking ondermijnt van de bepaling van artikel 5, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2015 met betrekking tot het begrip „woonplaats”. Bijgevolg vraagt hij zich af of het Unierecht zich niet verzet tegen de uitlegging van de VKS van de wijze waarop de rechter in aanmaningsprocedures navorsingen over de gewone verblijfplaats van schuldenaren moet doen, met name zonder dit adres te controleren en zonder rekening te houden met informatie die is ingewonnen door de gerechtsdeurwaarders die de gerechtelijke stukken moesten betekenen. Met name twijfelt hij eraan of het – in het reeds aangehaalde arrest Rewe-Zentralfinanz ontwikkelde – beginsel wordt geëerbiedigd volgens hetwelk doeltreffende maatregelen moeten worden genomen ter bescherming van de uit het Unierecht voortvloeiende rechten.
- 35 De verwijzende rechter wenst tevens te vernemen hoe hij gevallen moet beoordelen waarin de gewone verblijfplaats van de schuldenaar niet met zekerheid kan worden vastgesteld en het vermoeden bestaat dat hij zich niet in Bulgarije bevindt.

Overwegingen van de verwijzende rechter:

- 36 Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of het beginsel van een doeltreffende bescherming in rechte, zoals ontwikkeld in het eerder aangehaalde arrest Rewe-Zentralfinanz, onder bepaalde omstandigheden niet moet worden verruimd in procedures voor de nationale rechter. Volgens dit arrest en de vaste rechtspraak van het Hof zijn de lidstaten krachtens het beginsel van de procedurele autonomie van de lidstaten verplicht om rechters aan te wijzen en procesregels te geven met het oog op de doeltreffende bescherming van de rechten die uit het Unierecht voortvloeien, met dien verstande dat deze regels niet ongunstiger mogen zijn dan die voor soortgelijke nationale procedures.
- 37 In de onderhavige zaak is het duidelijk dat een bepaling van zuiver nationaal recht volgens welke de rechter verplicht is het officiële adres van verwerende partijen vast te stellen, niet gelijkelijk wordt toegepast op onderdanen die in een andere lidstaat verblijven. In gerechtelijke procedures waarbij deze onderdanen zijn betrokken, is het niet duidelijk of de rechter verplicht is om bewijzen te verkrijgen

over hun adres wanneer de procedure voldoende aanwijzingen bevat over de lidstaat waarin zij verblijven. Tegelijk bepaalt artikel 1, lid 2, van verordening nr. 1393/2007 (verordening inzake de betekening en de kennisgeving van stukken) uitdrukkelijk dat zij niet van toepassing is indien het adres van degene voor wie het stuk is bestemd, onbekend is.

- 38 Onder deze omstandigheden zijn de methoden om te waarborgen dat Bulgaarse onderdanen die in een andere lidstaat verblijven, kunnen deelnemen aan civielrechtelijke procedures bij de Bulgaarse rechter uiterst ineffectief. In de praktijk zijn zij afhankelijk van de eerlijkheid van de verzoekende partij om het adres van deze onderdanen in de andere lidstaat mee te delen.
- 39 Voorts moet in aanmerking worden genomen dat deze toestand deels te wijten is aan de Bulgaarse voorschriften inzake adresregistratie. De Bulgaarse wet inzake de registratie van burgers staat niet toe dat een Bulgaars onderdaan een adres in het buitenland laat registreren. Indien alleen het woonland wordt opgegeven, dan volstaat deze informatie uiteraard niet om gerechtelijke stukken aan de adressaten ervan te kunnen betekenen. Volgens de verwijzende rechter is deze omstandigheid zeer relevant voor de vraag of de nationale rechter verplicht is om de adressen van Bulgaarse onderdanen in andere lidstaten op te sporen.
- 40 De verwijzende rechter blijft een concreet antwoord schuldig op de eerste vraag aangaande het criterium dat moet worden gehanteerd bij het afwegen van de snelle betekening in het belang van de verzoekende partij tegen het streven naar een doeltreffende bescherming van de rechten van verdediging van degene voor wie het stuk is bestemd. Aan de ene kant is het opsporen van personen in een andere lidstaat een formaliteit die de gerechtelijke procedure vertraagt, die uiteindelijk wordt gevoerd tegen Bulgaarse onderdanen die bepaalde verplichtingen tegenover hun land van herkomst moeten nakomen, zoals de verplichting hun adres op te geven en een contactpersoon aan te wijzen tot wie de overheid zich kan wenden. Aan de andere kant heeft het Unierecht deze verplichting aanzienlijk versoepeld (zie bijvoorbeeld de punten 39 tot en met 41 van het eerder aangehaalde arrest Alder). Ook is het zo dat gedaagde partijen in de door de verwijzende rechter geschorste procedures niet hebben gemeld dat zij buiten de staat van staatsburgerschap verblijven, maar zelfs indien zij deze verplichting waren nagekomen, zou hun adres ook op basis van deze informatie niet duidelijk kunnen worden vastgesteld.
- 41 In verband met de tweede groep van vragen – met betrekking tot de wijze waarop in het kader van aanmaningsprocedures de gewone verblijfplaats moet worden vastgesteld – is de verwijzende rechter de mening toegedaan dat de nationale autoriteiten de doeltreffende toepassing van het Unierecht moeten verzekeren. Dit impliceert dat het verboden is om personen die op het grondgebied van een lidstaat woonplaats hebben, voor de rechter van een andere lidstaat op te roepen. Om deze doelstelling in het kader van aanmaningsprocedures te verwezenlijken, heeft de nationale wetgever verboden om betalingsbevelen af te geven tegen personen van wie de gewone verblijfplaats zich buiten Bulgarije bevindt.

- 42 De nationale rechtspraak heeft dit verbod echter afgezwakt door de rechter op te dragen om een negatieve toestand vast te stellen, met name dat de burger geen gewone verblijfplaats in Bulgarije heeft, en wel in een procedure die in wezen eenzijdig van aard is en waarbij geen bewijsverkrijging plaatsvindt. Bovendien heeft de VKS de rechters het verbod opgelegd om rekening te houden met indirecte of onvolledige bewijzen, zoals bijvoorbeeld informatie van burens of verwanten waaruit kan worden opgemaakt dat de schuldenaar in het buitenland verblijft.

Volgens de verwijzende rechter moet een afgegeven betalingsbevel door de betrokken rechter worden ingetrokken zodra het vermoeden bestaat dat een schuldenaar in een aanmaningsprocedure geen gewone verblijfplaats in Bulgarije heeft.

WERKDOCUMENT